

מישרד הפנים ממלא את אותו התפקיד בירושלים המיוחדת, ופועל שם על-פי הנחיות השב"כ. מישרד האוצר מממן את הכיבוש ומנצח על ניצול האוכלוסיה לטובת המשק הישראלי. בין השאר הוא גונב את ה"ניכויים" שמנכים משכר הפועלים מ"השטחים" ללא כל תמורה שהיא. מישרד העבודה מנצח על ניצול עבודת העובדים הזאת, שכן אין לאנשים בשטחים הכבושים שום ברירה אלא למכור את כוח-עבודתם בתנאים הנכפים עליהם. ובן הלאה, כל זרועות השלטון. כולם שותפים יומיים, עד אחרון הפקידים.

שפת הכיבוש

שארתי לסוף את המיקצוע שאני שייך אליו. קהילת-התיקשורת הישראלית היא חלק ממישטרה-הכיבוש. אינני מהסס לאמר שהיא חלק מרכזי, שהרי בלעדיה כל שאר החלקים לא היו יכולים לתפקד. מישטרה-הכיבוש לא היה ממשיך לפעול כפי שהוא פועל, אילו היו אורחי המדינה מודעים יום-יום למה שמתרחש. תפקידה של התיקשורת הוא למנוע זאת. היא עושה זאת בהצלחה עצומה. שטיפת-המוח היומית של ארחי-הישראל אינה מבוצעת על-פי פקודה, בכוח של צנזורה או הנחיה ישירה (אף שגם אלה פועלות ותורמות את תרומתן). העיתונות הכתובה והאלקטרונית היא שותפה-מרצון לכיבוש, וגאה בכך.

שוב להבין איך נעשה הדבר. זה נעשה קודם כל בעמודי-החדשות. מעטים קוראים מאמרים. הכל קוראים את הכותרות של החדשות, ומקשיבים להן בטלוויזיה וברדיו. שטיפת-המוח מבוצעת על-ידי החזרה האינסופית על כמה מילות-ציופן, היוצרות תמונה מסוימת שאין לה כל קשר עם המציאות. בין השאר: מסיתים. מתפרעים. הרגעת הרוחות. חוק וסדר על כנו. המון מוסת. מחבלים. אירגוני מחבלים. יהודה שומרון ורצועת-עזה. יו"ש. יש"ע. זרועות-הביטחון. נאלצו (כגון): נאלצו לפתוח כאש. השטחים. מקומיים. מיתקני-כליאה. לחץ גופני מתון. חסידי אש"ף. מיעוט קטן. השימוש הבלתי-נלאה במושגים אלה, שהאורח חשוף להם פעמים רבות ביום, מרי יום, יוצר תמונה של מתפרעים ודוניים, שונאי ישראל, שכל מטרם היא להשמיד את המדינה, על-פי הוראה מבחוק, המטילים טרור על הרוב הגדול המבקש לחיות בשקט ולעבוד בישראל, שאף פעם לא היה לו יותר טוב, — ומולם חיילים תמימים, הנאלצים להרוג כדי להגן על עצמם, הפועלים לטובת רוב האוכלוסיה, ושנקלעו למצב-כיבוש בגלל אותם אנטי-שמנים רצחניים.

מי שמוחו נשטף כך אינו יכול לראות שיש כאן התקוממות של עם כבוש, מדוכא ומנוצל, מושפל עד עפר, המנסה להרים ראש, להשיג עצמאות לאומית ואישית, להחזיר לעצמו כבוד-אדם. בקיצור: המתנהג כפי שהיה מתנהג כל עם אחר במצב כזה, וכפי שהתנהגו גם אנתנו בשעתו. כדי לחזק את התמונה, מתפרסמים תצלומים של חיילים המחלקים שמיכות בשפע לעצירים ב"מחנות המעצר" (אין קשר למציאות), ריווחים של מישטרים המנהלים בתי-הדין כרת וכדין, נבוכות וצניגות השגרירות האמריקאית והצלב האדום (מבויימים למטרה זו). מתפרסמות הודעות של רוכבים רישמיים על התנאים הנהדרים (כזכות). מביאים "ערבים טובים" המספרים כמה טוב להם. כל עיתון העוסק בכך מרי יום מחזיק גם באיש-אליבי אחד או שניים, אנשים הכותבים את האמת, בתוספת ובלהט. אך ברור שאין כל השפעה למאמרים אלה, הנכתבים ברסליבים של הכותבים, כשהם באים באותו הגליון עצמו אחרי עשרות ידיעות הכתובות בעברית-הכיבוש. הם מקנים רק אימנות לעמוד הראשון של העיתון.

כניל בטלוויזיה. שם זה גרוע עוד יותר. מפני שרואים את הקריינים, אנשים טובים איננו רואים, הקוראים את הידיעות האלה תוך שהם מישטרים מבט אל הצופה. איך אפשר להעלות על הרעת שהידיעות האלה מסולפתות?

בשטח זה נראה היטב. הטלוויזיה הולכת אחרי הצבא, כאילו היתה חלק ממנו. הכתבים הולכים עם הכובשים, ונעים בחסותם. כל דיווח ולא קורה שכתב ישראלי ימצא בקרב המפגינים, ויתאר את המצב מבעד לעיניים שלהם. כל דיווח כזה הוא בבחינת חריג.

מדי פעם, שכמתפרסם חריג כזה, יש התנפלות כללית של כל המיסד על "כלי התיקשורת", עוכרי-ישראל, המשרתים את אש"ף. די בכך כדי להרגיע את מצפונם של העיתונאים. זה מוכיח שהתיקשורת כולה בסדר. אין רק מעטים מנסים לחשוף את האמת. להם כל הכבוד.

אחרי מילחמת יום-הכיפורים, עסקה העיתונות במשך זמן-מה בהלקאה עצמית. זאת היתה אופנה אלגנטית. היכו על חטא. הודו שגראו לאו-יורתי-השאננות בספינת-השטחים, שהפליגה אל המחל. נשכעו שלא ללחץ להבא את פינתם (ועכוום) של מנהיגים כמו גולדה מאיר ומשה דיין.

אותם האנשים העצמם, הם ויורשיהם, נדבקים עתה לעכוים של המנהיגים החדשים. יוצרים את האווירה שתיבא להידרדרות גוברת והולכת. מעוותים את העובדות עד שהציבור הישראלי איבד את הקשר עם המציאות, עם העולם החיצון.

כולם אשמים במישטרה-הכיבוש. אך יתכן מאוד כי התיקשורת אחראית יותר מכולם, כי היא מועלת בתפקידה הקיומי — לתאר את המציאות כמות שהיא. על רקע האשמה הכללית הזאת, כמעט ואין טעם להצביע על היחידים, הגרועים מאחרים. ה"רשעים" שאינם שואלים: "מדוע יורים בילדים?" אלא השואלים: "מדוע לא נקט מוקדם יותר במדיניות היר החזקה? מדוע לא בוצעו גירושים לפני ההתפרעויות?"

אבא, איפה היית?

המשך ידוע. ידוע אף שלא קרה עדיין. ידוע מפני שזה קרה בעשרות מקומות אחרים בעולם, ומפני שזה בלתי-נמנע.

המצב יהיה יותר גרוע. הרבה יותר גרוע. ההתקוממות תתחדש שוב ושוב. האלימות תגבר משני הצדדים. המעשים של שילטון-הכיבוש יגבירו את השינאה והזעם של הפלסטינים. תגובת הפלסטינים תגביר את השינאה והזעם בציבור הישראלי. וחזר חלילה.

האכזריות תגבר. האלימות תגבר. מיספר ההרוגים, הפצועים, המגורשים, העצירים, הנחקרים (לחץ גופני מתון) יגדל.

הרבי יביא להקצנה בצד הישראלי, והכהנאים יצו ויפרחו כפיטריות-ירעל אחרי הגשם. זה יביא להקצנה בצד הפלסטיני, ולכל כהנא ימצאו ג'בריל ואבראל-עבאס.

עד לאסון הסופי. אלא אם כן יעצר התהליך לפני השלב הטרימונאלי. אלא אם כן יכרת האיבר הנגוע, כדי להציל את הגוף.

כדי להגיע לכך, דרושים אנשים נחושי-החלטה, בעלי-מצפון ללא-דעת, אנשים שהם די חזקים כדי לשלוט נגד אחרים כנגדו של שינאה ועוינות.

לא הפגנה אחת בשנה. לא הודעה-לעיתונות, ובה מחאה רפה. לא מאמר בעיתון. לא חצי רמו בטלוויזיה. חלף הזמן לנחיות הזאת.

יש להתנגד בפועל להתפתחות המחלה. יש להילחם בפועל במחלה, איש-איש במקומו. דרושות קבוצות של עורכי-דין שיתנו די לעמיתיהם בשטחים הכבושים, שירימו קול נגד הרס המישפט הישראלי, שיפכו עין על בתי-הדין ושיחקו בידיהם את הגנת הנאשמים.

דרושות קבוצות של רופאים, שילכו אל בתי-החולים בגדה וברצועה, שלא יניחו לפוגרום של שיפא לחזור על עצמו, שיועיקו את הקהילה הרפואית העולמית.

דרושות קבוצות של עיתונאים חופשיים, שיתנגדו בפועל לשטיפת-המוח. דרושות קבוצות של קצינים — מיל' ולא מיל' — שיקומו להציל את כבודו של צה"ל, ואת צה"ל.

דרושים אנשי-רז, אנשי-רז (אם ישנם), פרופסורים שיחושו אל האוניברסיטות שבמצור וייתצבו בנופם מול החיילים, מורים שיימצאו בתי-הספר בשעה שממטירים לתוכם פצצות-גאז. עכשיו. כל עוד ניתן לעצור את המחלה, להציל את המדינה. כדי שכנוע היום לא יעמדו אילמים וקוררים מול בניהם, שטיחו בפניהם את השאלה הנוראה: אבא, איפה היית? אמא, איפה היית?

שאם יקרה משהו באותו היום, הוא יקרה שם. ההחלטה לנסוע לג'באליה נשארה בגדר החלטה בלבד, שאין אפשרות מעשית לבצעה. אחת הכניסות הראשיות למחנה-הפליטים, שאליה הגענו, נחסמה בחוט-תיל דוקרני, שהונח לרוח הכביש. לידו עמדה קבוצת חיילים, שהסבירה באופן אדיב ביותר כי האיזור סגור ואין אפשרות להיכנס פנימה.

אך לא הסבר כזה, והיה האדיב ביותר, יעזור עיתונאים צמאי-סיפורים. ניסינו להיכנס מסימי טה אחרת. לרגע היה נרמה לנו שהצלחנו להערים על הצבא, אך מהר מאוד התבררנו ונתקלנו במחסום הבא, שגם הוא אוישי על-ידי חיילים. ניסינו בפעם השלישית. נסענו בדרך-לא-דרך,

אחרת לרעת היכן מתרחשים האירועים בכל רגע ורגע, משמשים חיילי מישטרה-הגבול כראש-חץ. ברע עשיתונאי רואה קבוצת ג'פים ממחרת, הוא משתרל להיצמד אליה ואז מובטח לו, בדרך כלל, שיגיע לאירוע סוער במידה זו או אחרת. אך משלא ניתנה לעיתונאים ההזדמנות לצלם את האירוע בהתרחשותו, ניסו לבוא למקום מכי וזן אחר. בדרך נתקלו הם עצמם במחסום שעל הכביש.

קבוצת-ילדים גרה פח אשפה שכונתי גדול אל מרכז הכביש, זרקה סביבו כמה בלוקים מזדמנים בתיפוזרת, ועמדה וחיכתה לראות את אשר ירחש. מייד כשהוצאו מצלמות-הטלוויזיה והעיתונות מארגוני-המיתען של המכוניות, התחילו הילדים

„שוטרי מישטרה-הגבול ירדו מן הרכבים חוך

כדי נסיעה, כשעל פניהם כבר מגיני-הקסדות

המיוחדים. הילדים התחילו לנוס לסימטה...”

ליידות אבנים כצבא-הצלמים, שעט עליהם כי מוצא שלל רב. כך זה נמשך דקות ספורות, כשברקע כבר נשמע קולם המטרטר של הג'פים.

רצופת מהמורות ובורות, ברכי-עפר ובסימטות צרות, שיכלו בקושי להכיל את רוחבה של המכונית. כשכבר נרמה היה לנו שהצלחנו, באה המציאות, בצורת מחסום של צה"ל, וטפחה באכזריות על פנינו.

החיילים באחד המחסומים הודיעו לנו כי איציק מרדכי, אלוף פיקוד הדרום, יקיים מסיבת עיתונאים ב"12 בצהריים בכיכר-מדינה שבכניסה ליער עזה.

באין אפשרות להיכנס לג'באליה, נסענו ליער, לפגוש את האלוף. הכיכר הגדולה, על מידרון תלול של גיבעה, היתה כמעט ריקה מתושבים פלסטיניים מקומיים. רק ילדים מעטים הסתובבו בה.

על הכביש הסמוך לכיכר עמדה שורה ארוכה של ג'פים של מישטרה-הגבול, שחיילים עמדו לצידם, על כל ציורם, והתחממו בשמש החורפית. חוץ משוטרי מישטרה-הגבול ומהחיילים בכל פינה אפשרית, מילאו את הכיכר עשרות עיתונאים מכל כלי-תיקשורת אפשרי.

שהגיעה מכוניתו רבת-האנטנות של אלוף-פיקוד-הדרום, הוא ירד ממנה בחלק התחתון של הכיכר והתחיל לדבר עם כמה צעירי רים פלסטיניים, שעמדו שם וצפו בנעשה. העיתר נאים עטו עליו והתחילו לצלם אותו מכל זווית אפשרית. הוא דיבר בעברית מהולה בערבית,

ושרי מישטרה-הגבול ירדו מן רכבים תוך כדי נסיעה, כשעל פניהם כבר מגיני-הקסדות המיוחדים. הילדים התחילו לנוס לסימי טה הקרובה, כשהחיילים דולקים אחרים במהי רות. הם לא תפסו אותם, וחזרו אל המחסום שעל הכביש.

המפקד המקומי פקד עליהם לסלק את המח'טום בידיהם, והם אספו את הבלוקים, את האבנים המעטות והחזירו את פחדהובל, על הזבל שבו, למקומו שכד הכביש.

האירוע הסתיים מהר מאוד, ולא גרר אחריו המשך אלים.

בחדשות בקוץ-ישראל, במיבזקים בנוי-צה"ל, ובתוכניות-הראינוט של אותו הבוקר, המשיכו לספר על המתח „בשטחים“, על „הפרות-סדר“ מעטות, על מעט „התפרעויות“, על כוחות גרז לים של צבא ומישטרה-המפקחים על הסדר. די היה בשם של פת"ח, ובאיום של פת"ח, כדי לגייס את ישראל כולה.

החלטנו לנסות שוב להסתגן למחנה-הפליטים ג'באליה. שוב נסענו בדרכים עקלקלות, ברכי-

מישטרה-הגבול ברחוב בעזה ביום-ספינת"ח פח-אשפה במרכז הכביש

עפר, בסימטות צרות, ושוב נתקלנו במכטיהם המאיימים והעוצרים של החיילים, שהזרו לנו לשוב על עיקבותינו. נסיון נוסף נכשל גם הוא. השעה היתה שעת-צהריים מאוחרת. המחפלות במיסגרים הסתיימו מזמן, ובשקט. מבט מגבוה, לעבר האופק, לא איתר כל תימרות-עשן של צמיגים בוערים. ראשוני הפועלים, שסיימו את עבודתם בתליאביב, כבר התחילו לשוב הביתה אל הרצועה. ברדיו כבר התחילו דיווחים מסכמים ראשונים על יום-הפת"ח, וגם שם נאמר כי היום ברצועה עבר „שקט יחסי“. ברדיו סיפרו על מיספר „הפרות-סדר“ בקאסבה של שכם.

הצנות של הטלוויזיה האמריקאית החליט לגי סוע למיסעדה שביד-מרדכי, המקום הקרוב ביותר שבו יש טלפון ציבורי, כדי לשאול במישר מה לעשות, ואם הם יכולים כבר להתקפל הביתה. נטשתי אותם במחסום-אדום, וחזרתי לתלי-אביב, מכונית כמעט בודדה במסלול, כשכמסלול הנגדי שיירה ארוכה-ארוכה של מכוניות בעלות לוחיות-זיהוי עזותיות, שהובילו את „מאגר כוח העבודה“ בחזרה הביתה, אחרי יום-עבודה קצר בישראל.

לחץ ידיים וחייך, והעיתונאים הרבים דחפו מיקרופונים לפיו ועדשות-מצלמה לפרצופו. מרדכי עשה סיבוב מסביב לכיכר, ואז עמד בקצה הגבוה והעניק ראינות, תהילה לעיתונות העברית, ואחר-כך, באנגלית, לעיתונות הזרה, ובעיקר לציותי-הטלוויזיה האמריקאיים.

שניות מעטות לפני שסיים לדבר, ואולי בגלל זה סיים לדבר, נראו החיילים של מישטרה-הגבול, שאך זה עתה נהנו מן השמש, קופצים בזריזות על הג'פים שלהם ואלה יצאו בדהרה לתוך העיר עזה.

הצלמים והעיתונאים הרבים לא היססו ומיהרו ללדוק אחריהם, כשהם מותירים את מרדכי ואת פמלייתו מאחור. אבל הפעם הקדימו שוטרי מיש-מרה-הגבול את התיקשורת. הם הגיעו למחסום בכביש הראשי וחסמו את הדרך משני צידיה, כשהם מגרשים את העיתונאים שעטו עליהם, תוך כדי ניפוח מאיב בלחות שביריהם, ותוך כדי צעקות. העיתונאים ניסו להידחק, להסתגן, אך ללא הצלחה יתרה.

העניין הפך כמעט לשיגרה בקרב העיתונאים, המסקרים את האירועים בגדה. באין אפשרות